

Een bagger- verhaal

Een boer op een boot, dat zie je niet alle dagen. Noodgedwongen betrok Pieter Kruiswijk in 1985 een ark op het riviertje de Angstel, naast de boerderij van zijn ouders. Inmiddels wil hij niet anders meer wonen. Terwijl een van zijn koeien in het naburige weilje zorgvuldig een stiertje schoonlikt dat ze net op de wereld heeft gezet, vertelt Pieter over het baggeren van de Vecht waarvoor hij als bestuurslid van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht medeverantwoordelijk is.

De Vecht kronkelt al sinds mensenheugenis door onze vaderlandse geschiedenis. In de Middeleeuwen was het een belangrijke scheepvaartverbinding tussen Rijn en Zuiderzee; in de Gouden Eeuw bouwden rijke kooplieden er hun buitenhuizen aan het water. Begin negentiende eeuw werd de Vecht onderdeel van de Hollandse Waterlinie die vijanden buiten de deur moest houden. Nu meandert het 42 kilometer lange riviertje vriendelijk tussen grazige oevers, bevaan door plezierbootjes en een enkel vrachtschip. Maar er schuilt een addertje onder het gras: de Vechtbodem is zo vervuild geraakt dat er nauwelijks een plant meer in groeide. "Eeuwenlang hebben particulieren, bedrijven en overheden er hun afval op geloofd", vertelt Pieter. "Toen het Rijk halverwege de jaren tachtig de Vecht aan het Waterschap wilde overdragen, eisten wij er geld bij om de vervuiling op te ruimen en de vaarweg te verdiepen. Een goede waterkwaliteit is voor boeren en natuur van levensbelang." Aan het baggeren ging uitgebreid onderzoek vooraf. Elk bultje en kuiltje van de Vechtbodem werd in kaart gebracht, de plaatselijke vervuiling gemeten. Zink was het waarschuwingssignaal: waar zink zit, vind je meestal meer schadelijke stoffen. "De lozingen zijn inmiddels gestopt," zegt Pieter, "en het Waterschap werkt aan opschoning van de rioolwaterzuivering. We baggeren met de modernste techniek. De kraanmachinist ziet op een

REPORTAGE

Tekst en foto's Liesbeth Sluiter

Fotojournalist Liesbeth Sluiter woont op een Katwijk - een beurtscheepje dat vroeger tussen Katwijk en IJmuiden voer. Tegenwoordig herbergt het ruim verhalen en foto's van Liesbeth. Ze werkt voor bladen en heeft diverse boeken op haar naam staan. www.liesbethsluiter.nl

18/19

Baggerfeiten

De uitvoerder van het baggerwerk is Waternet. Tussen 2010 en 2015 worden zo'n 430 arken op de Vecht en de zijwateren Weesperrekvaart, Smalweesp en Gaasp verhaald voor een grote bodemschoonmaak. Maar liefst 2,5 miljoen kuub vervuild slib – de inhoud van 5.000 binnenvaartschepen van 70 meter lang – wordt gebaggerd en opgeslagen in het IJsselooq in het Ketelmeer en grindgaten bij Buren. Het stuk Muiden-Nigtevecht is bijna afgerond, in juni komt Nigtevecht-Utrecht aan de beurt. De operatie kost 200 miljoen euro, als je de door het Rijk gedragen kosten van opslag meerekent. Het Rijk betaalt daarnaast 70 miljoen, het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 16,9 miljoen.

Een bagger- verhaal

scherm met behulp van satelliet signalen precies zijn positie en het bodemprofiel. Kleuren geven aan tot hoever hij moet scheppen, soms twee meter, soms tien centimeter. Je wilt geen schone grond afgraven, opslag is duur. De kraan heeft een milieubak, die wordt met een klep afgedekt bij het naar boven brengen van het slib. Alle bagger wordt gezeefd. Er zit onvoorstelbaar veel rotzooi bij, strijkijzers, brandkasten, schuurtjes, maar ook een archeologische vondst als een maalsteen uit de twaalfde eeuw. En twee onverwachte vliegtuigbommen... We wisten dat er bommen lagen bij bruggen en bij de kruisfabriek in Muiden, maar ver daarvandaan schepte de kraan er 60k twee op. Sindsdien is het beveiligd baggeren uitgebreid. We scannen verdachte plekken met een soort metaaldetector zorgvuldig af; duikers speuren verdachte voorwerpen op."

Plotseling zorgt de natuur voor een aangenamer verrassing. "Kijk, nog een!", zegt Pieter, en wijst naar het weitje. "Zie je die pootjes onder de staart?" Even later trekt hij een tweede stiertje uit de koe, terwijl het eerste al op knokige pootjes rondwankelt en de hond handig de biest opvangt die uit de barstensvolle uier spuit.

Benieuwd naar de ervaringen van arkbewoners die voor het baggeren tijdelijk moesten verhuizen, bel ik aan bij de ark Chris-Jan in Weesp. Een voltreffer, de bewoners hebben avonturen beleefd. "Het Waterschap heeft ons vooraf prima geïnformeerd", zegt John Welgraven. "Ze voerden overleg met de arkenverenigingen, we kregen een keukentafelgesprek, een nieuwsbrief. Maar toen het begin mei van stapel liep, bleek dat de linkerhand vaak niet wist wat de rechter deed. De jongens van de elektriciteitsmaatschappij kwamen te laat waardoor de baggerploeg met de duimen stond te draaien. Toen we om tien uur los waren, werd alles weer stilgelegd voor de duikers, die drie keer moesten terugkomen. Om vijf uur pas namen ze de eerste hap – meteen de riolering stuk! Die lag er nog maar net." Een lelijke tegenvaller, zo had ook Pieter Kruiswijk verteld: over 3,5 kilometer bleken de buizen te ondiep gelegd. Tot 2013 lozen alle arken hier weer op de Vecht.

Johns partner Lenie van Eersel komt erbij zitten. "De ark moest 's nachts aan het remmingwerk blijven liggen", vertelt ze. "Ze voeren mij erheen om wat spulletjes te halen. Net of ik bij een vreemde binnenstapte! Het uitzicht was anders, alles voelde anders. Er was geen stroom, maar ze hebben een bootje met een aggregaat naast de ark gelegd voor de vriezer, en voor ons een hotel geregeld. Bij gebrek aan andere kamers kregen we de wellness-suite!" Na 48 uur lagen ze weer op hun plek. Maar die ochtend werd de douche niet warm: kapotte olieleiding. "Keurig gerepareerd hoor", zegt John. "Maar na twee weken stond een segment van de bak vol water: afvoer gesprongen. Alles is uiteindelijk goed opgelost, maar vlekkeloos was het niet." Dat het ook anders kan, vertelt Pieter Kruiswijk: "Een arkbewoner met nachtdienst kwam vragen wanneer hij verhaald zou worden. Het was al gebeurd. Hij was overdag straal door de operatie heen geslapen."

20/21

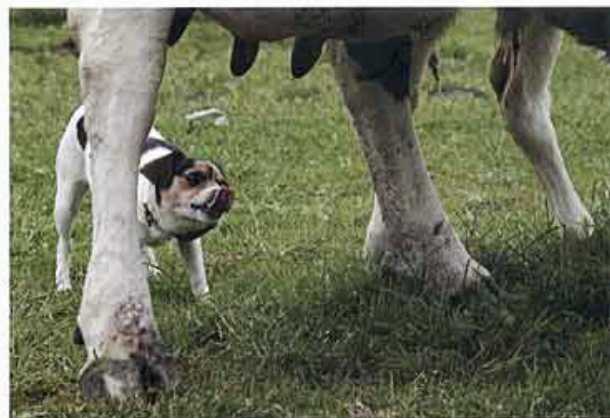

FOTO WATERNET

FOTO WATERNET

Over Waternet

Waternet zuivert afvalwater, maakt drinkwater en houdt het oppervlaktewater op peil en schoon. Dat gebeurt in opdracht van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeente Amsterdam. Meer over het schoonmaken van de Vecht op www.waternet.nl.

